

ALEXANDRU ANDRONIC**(1915-1995)**

Cu puțină vreme înainte de a fi împlinit venerabila vârstă de 80 de ani, se stingea din viață la 25 mai 1995, într-un spital din Onești, ca urmare a unei îndelungate și necruțătoare boli, profesorul dr. Alexandru Andronic, unul dintre cei mai renumiți cercetători ai evului mediu românesc. Plecarea lui în lumea eternă a umbrelor a constituit pentru întreaga obște a arheologilor și istoricilor din țara noastră o grea și ireparabilă pierdere, greu suplinită și multă vreme resimțită în domeniul investigațiilor arheologice medievale.

Născut la 2/15 iunie 1915, în satul Jora de Jos, județul Orhei, fiu al unui distins preot cu mari merite intelectuale și multiple implicații în memorialul act al marii uniri a Basarabiei cu Patria în 1918, Alexandru Andronic a primit o temeinică educație culturală și patriotică, setea sa de cunoaștere, de frumos și de bine, ca și nedeșmințita sa dragoste de țară marcându-i întreaga existență.

După studiile primare și liceale la Chișinău și după susținerea în 1933 a examenului de bacalaureat la cunoscutul liceu "A. Russo" din același oraș, s-a înscris la Facultatea de Istorie a Universității "Al. I. Cuza" din Iași, unde a avut șansa de a fi studentul unor eminente personalități ale culturii istorice românești. În acea vreme a putut beneficia de cursurile, seminariile și îndrumările unor profesori de elită precum Orest Tafrali, Gheorghe Brătianu, Andrei Oțetea, Paul Nicorescu, Alexandru Boldur, Ilie Minea, Ilie Bărbulescu și alții, care reușiseră în acești ani să consolideze și să sporească în țară și peste hotare prestigiul unui valoros nucleu de specialiști care, la rândul lor au putut forma în timp o pleiadă de mari savanți, precum Radu Vulpe, Dionisie Pippidi, Emil Condurachi, Mihail Berza, Gheorghe Ivănescu, Mihai Guboglu și alții. În acest climat de rodnică efervescență intelectuală, Alexandru Andronic, coleg de serie sau apropiat specialiștilor menționați, s-a format temeinic, îndeplinindu-și vocația de a investiga perioada evului mediu românesc, devenind în 1943 asistent la catedra de istoria românilor de la Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași și Școala Normală Superioară (1939-1940), precum și celebrele cursuri de vară de la Vălenii de Munte, organizate și conduse de marele învățat Nicolae Iorga.

Mobilizat de mai multe ori ca ofițer, cu începere din anii 1937-1938, Alexandru

Andronic va lua parte, în vara anului 1941 la campania de eliberare a ținuturilor românești dintre Prut și Nistru, continuând să lupte în războiul antisovietic până la sfârșitul acestuia în 1944, fiind decorat de mai multe ori.

După o perioadă în care a activat ca asistent, Alexandru Andronic este promovat ca șef de lucrări la Catedra de istorie generală medie, condusă de profesorii Ilie Minea și Alexandru Boldur, în cadrul căreia i s-au încredințat o serie de seminarii, concomitent cu funcția de Secretar de Redacție al valoroasei reviste de specialitate care a fost "Studii și cercetări istorice" -Iași.

În anii care au urmat celui de al doilea război mondial Alexandru Andronic a avut de suferit rigorile regimului comunist, atitudinea sa constant patriotică față de problema Basarabiei ca străvechi teritoriu românesc, determinând înlăturarea lui din învățământul universitar ieșean.

După un scurt stagiul de traducător la Institutul de Studii Româno-Sovietice al Filialei Iași a Academiei Române, unde s-a distins ca un excelent cunoscător al limbii ruse, a fost încadrat între 1952 și până în 1970 ca cercetător științific la Institutul de istorie și arheologie "A.D. Xenopol", unde a desfășurat cu remarcabile realizări activitatea, conducând mulți ani și sectorul de arheologie medievală. În această perioadă a participat constant și s-a format pe deplin ca specialist în domeniul arheologiei medievale, pe importantul șantier arheologic de la Suceava, de sub conducerea profesorului Ion Nestor. Ulterior, a efectuat săpături în orașele medievale Huși, Botoșani, Iași, Hârlău, Piatra Neamț și, îndeosebi în ultimii ani ai săi de viață în complexul medieval Curtea Domnească de la Vaslui, obținând de fiecare dată noi și valoroase rezultate.

Între anii 1970 și 1975 anul pensionării, Alexandru Andronic a activat ca lector și conferențiar la Facultatea de istorie și geografie a Institutului Pedagogic din Bacău.

O contribuție deosebită a avut-o profesorul Alexandru Andronic în organizarea Muzeului de Istorie a Moldovei, deschis în 1957, muzeu considerat atunci una dintre cele mai moderne instituții muzeale din țară, apoi în deschiderea secțiilor medievale și modernă din același muzeu în 1964, apreciate, de asemenea, ca realizări de vârf în domeniul muzeografiei.

Teza sa de doctorat intitulată "Iașii până la mijlocul secolului al XVII-lea", susținută în 1970, sub conducerea profesorului Ștefan Pascu la Universitatea din Cluj-Napoca, lucrare publicată la Iași în 1986 și distinsă cu premiul "V. Pârvan" al Academiei Române, la care se adaugă peste 170 de studii și articole publicate în reviste de specialitate din țară și de peste hotare, l-au impus în ultimele decenii ca pe unul dintre cei mai remarcabili cercetători ai evului mediu, cu deosebire a vieții materiale și spirituale urbane medievale.

În cursul activității sale de cercetător și profesor, Alexandru Andronic a fost o prezență permanentă la numeroase reuniuni științifice organizate la Academia Română, universități și muzee, prezentând de fiecare dată comunicări cu teme interesante și de mare actualitate, luând parte sau conducând dezbaterile într-o serie de probleme de un deosebit interes istoric. A efectuat mai multe călătorii de studii în străinătate și a participat la unele manifestări științifice de anvergură (congrese, simpozioane), impunându-se prin noutatea temelor tratate în comunicările prezentate, competența sa profesională și prestanța la numeroase dezbateri științifice.

În îndelungata sa activitate pe tărâmul cercetării științifice, prof. Alexandru Andronic a abordat o paletă largă și de mare actualitate de aspecte privind evul mediu sau epoca modernă a României, cu precădere a civilizației medievale urbane, domeniu în care a efectuat, așa cum am mai menționat interesante investigații arheologice, între acestea departajându-se prin amploare și valoarea rezultatelor obținute, cele de la Suceava, Curtea Domnească de la Iași și aceea de la Vaslui. Cu experiența și competența sa el a îmbinat în chip armonios datele obținute prin intermediul documentelor medievale cu cele oferite de cercetările arheologice întreprinse, realizând numeroase sinteze, deosebit de apreciate de specialiști.

Contribuțiile sale valorificate la înalt nivel prin numeroase studii și articole, prezintă pentru istoriografia românească o importanță aparte și o netăgăduită semnificație. Aceste temeinice contribuții au facilitat o mai bună cunoaștere a unor interesante și puțin până la el investigate aspecte din evoluția evului românesc, impulsionând extinderea cercetărilor și folosirea rezultatelor lor.

Înzestrat cu o vie inteligență, cu o bună cultură de specialitate, cu experiență în arhivă și pe teren, dublate de un elevat spirit critic, Alexandru Andronic a fost permanent activ, implicându-se plenar până în ultimele sale luni de viață în clarificarea unor multiple probleme ale evului mediu românesc sau ale epocii moderne, cărora li s-a dedicat cu o ardoare, pasiune și deosebită corectitudine, devenite exemplu pentru mulți din mai tinerii săi colaboratori.

În cadrul Institutului de Arheologie din Iași al Academiei Române al cărui membru de onoare a fost din 1990 s-a preocupat constant de bunul mers al revistei "Arheologia Moldovei", activitate pe care a desfășurat-o cu merite deosebite și în cadrul Muzeului județean din Vaslui, unde a dirijat mulți ani apariția revistei "Acta Moldaviae Meridionalis", impunând-o printre revistele de specialitate din această parte a țării.

O parte din munca sa științifică i-a fost răsplătită prin alegerea sa ca membru în multe organisme specializate, precum "Asociația Oamenilor de Știință din România", "Societatea de Heraldică, Genealogie și Sfragistică din România", "Comisia Monumentelor Istorice" etc. În 1994 i s-a conferit titlul de cetățean de onoare al orașului Vaslui.

Alexandru Andronic a fost, pentru toți ce l-au cunoscut un prieten, un sfătuitor și mai presus de toate un om de o deosebită bunătate, cu alese calități sufletești care l-au făcut iubit și apreciat de toți cei cu care a colaborat.

Remarcabil om de știință, profesor talentat și dotat, Alexandru Andronic ne-a oferit exemplul unei vieți ireproșabile închinată cu devotament și adesea cu nemărturisite sacrificii, dragostei sale pentru istoria pământurilor strămoșești, pe care le-a iubit și le-a slujit cu credință și demnitate.

Discipolii, colaboratorii și prietenii îi vor așterne mereu o floare pe mormântul în care se odihnește în cimitirul "Eternitatea" de pe una din colinele Iașului, aducându-i astfel priinosul recunoștinței lor.

Dan Gh. Teodor

LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE PUBLICATE

1. *"Tyras în epoca romană în lumina cercetărilor profesorului Paul Nicorescu"*, în *"Viața Basarabiei"*, Chișinău, 1940, 5-6.
2. B.G. Agapie, *"Problema jurătorilor la români"*, în *SCI*, Iași, 19, 1946, p. 213-214 (recenzie).
3. *"Revista Genealogică Română"*, în *SCI*, 19, Iași, 1946, p. 240-241 (recenzie).
4. *"Din problemele vechiului drept românesc. Citație și nădat"*, în *SCI*, 20, Iași, 1947, p. 299-311.
5. *"În legătură cu primul război mondial și participarea României"*, în *SCI*, 20, Iași, 1947, P. 319-320.
6. D. Șt. Marin, *"Părăsirea Daciei traiane în izvoarele literare antice"*, în *SCI*, 20, Iași, 1947, p. 326-328 (recenzie).
7. *"Anuarul Liceului Național din Iași"*, în *SCI*, 20, Iași, 1947, p. 336-337 (recenzie).
8. *"Očerki russkogo literaturnogo jazyka, XVII-XIX vekov"*, în *"Ethos"*, Iași, 1947, p. 183-185 (recenzie).
9. *"Elemente de pedagogie socialistă"*, Iași, 1948, 76 p. (în colaborare cu Vasile Harea).
10. *"Coloniile militare în proiectul de reformă a lui Leonte Radu, în SCȘ Iași"*, 6, 1955, 3-4, p. 77-86.
11. *"Contribuții la istoricul școlilor ținutale, în AȘU Iași"*, S. III, 1956, 1-2, p. 415-420 (în colaborare cu I. Antohi).
12. *"Problema pieții unice a Rusiei în coloanele revistei <<Istoričeskie Zapiski>>"*, în *SCȘ I*, 7, 1956, p. 189-194 (recenzie).
13. *"Izvestija Moldavskogo Filiala Akademii Nauk"*, 5(25) în *SCȘ I*, 7, 1956, p. 195-196 (recenzie).
14. *"Biblioteca școlii primare din Târgul Frumos (1875)"*, în vol. *"Prima sesiune științifică de bibliografie și documentare"*, București, 1957.
15. *"În legătură cu unele manuscrise rusești din biblioteca Universității din Iași"*, în vol. *"Relații româno-ruse în trecut"*, București, 1957, p. 292-306 + 8 pl. în afară de text.
16. *"Cursul de agricultură a lui Ion Ionescu de la Brad ținut la Academia Mihăileană"*, în vol. *"Omagiu lui Ion Ionescu de la Brad"*, Iași, 1957, p. 27-33 + 6 pl. în afară de text (în colaborare cu Vl. Homulescu).
17. *"Ion Ionescu de la Brad și unele probleme de ridicarea nivelului tehnic al agriculturii"*, în vol. *"Omagiu lui Ion Ionescu de la Brad"*, Iași, 1957, p. 77-86 + 2 pl. în afară de text (în colaborare cu Th. Ville).
18. *"Tezaurul de monede moldovenești de la Corlăteni (Dorohoi)"*, în *SCȘ I*, VIII, 1957/1 (în colaborare cu N. Grigoraș).
19. *"Documente referitoare la Principatele Române aflate în fondul Voronțov păstrate în Arhiva Centrală de Stat a Actelor Vechi din Moscova"*, în *"Rev. Arh."*, 1, 1958, p. 222-226.
20. *"O școală sătescă din Moldova în preajma anului revoluționar 1848"*, 2, p. 195-200 (în colaborare cu I. Antohi).
21. *"Dezvoltarea învățământului agricol în Moldova"*, în *"Lucrările Științifice"*,

Buletinul Institutului Agronomic Iași <<Profesor Ion Ionescu de la Brad>>, Iași, 1958, p. 5-19 (în colaborare cu Vl. Gheorghiu și Gh. Ungureanu).

22. **"Învățământul agricol din Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea"**, în **"SCȘI"**, 9, 1958, 1-2, p. 99-124 (în colaborare cu Gh. Ungureanu)

23. **"O istorie a Principatelor în limba rusă scrisă în preajma Unirii"**, în **SCȘI**, 1969, 1-2, p. 200-208.

24. **"Studii referitoare la satul rus în secolele X-XIII"**, în **SCIV**, 10, 1959, 1, p. 206-210 (recenzie).

25. **"Ukazatel' vopominanij, drevnikov i patevych zametok XVIII-XIX vekov"**, în **"Rev. Arh."**, 2, 1959, 2, p. 330-333 (recenzie).

26. **"Gheorghe Asachi și unele probleme referitoare la introducerea învățământului practic în Moldova"**, în **"Rev. Arh."**, 3, 1960, 1, p. 194-203 (în colaborare cu I. Antohi).

27. **"Contribuții arheologice la istoria orașului Iași în perioada feudală"**, în **"Arh. Mold."**, 1, 1961, p. 271-282.

28. **"Săpăturile de salvare de la Vaslui"**, în **"Materiale"**, 8, 1962, p. 89-101 (în colaborare cu Eug. Neamțu și Fl. Banu).

29. **"Șantierul arheologic de la Vaslui"**, în **"Materiale"** 8, p. 796-802 (în colaborare cu I. Ioniță și Fl. Banu).

30. **"Cetatea de Scaun, Șantierul arheologic Suceava"**, în **"Materiale"**, 8, p. 747-752 (în colaborare cu Gh. Arion).

31. **"Un mormânt sarmatic la Vaslui"**, în **SCIV**, 14, 1963, 2, p. 347-360.

32. **"Cercetările arheologice de pe teritoriul orașului Iași în 1956-1960"**, în **"Arh. Mold."**, 2-3, 1964, p. 409-428 (în colaborare cu Eug. Neamțu).

33. **"Contribuții arheologice la istoricul Tomeștilor în epoca feudală"**, în **AȘU Iași**, 10, 1964, p. 141-147 + 5 fig. în afara textului (în colaborare cu C. Basan).

34. **"Curtea Domnească din Iași în lumina recentelor descoperiri arheologice"**, în vol. **"Omagiu lui Petre Constantinescu - Iași"**, București, 1965, p. 247-254 (în colaborare cu Eug. Neamțu).

35. **"Orașe moldovenești în secolul al XIV-lea în lumina celor mai vechi izvoare rusești"**, în **"Romanoslavica"**, 1965, XI, p. 203-218.

36. **"Le Musée d'Histoire de la Moldavie"**, în **RRH**, 4, 1965, 1, p. 105-117 (în colaborare cu M. Petrescu -Dâmbovița).

37. **"Noi contribuții arheologice la istoria orașului Iași"**, în **MMS**, 41, 1965, 7-8, p. 403-408.

38. **"Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Curtea Domnească din Huși"**, în **"Rev. Muz."**, 2, p. 456 (în colaborare cu Eug. Neamțu și Gh. Melinte).

39. **"Cetatea de Scaun a Sucevei"**, București, 1965, 70 p. (în colaborare cu M.D. Matei).

40. **"La contribution des recherches archéologiques à l'histoire de la ville de Jassy"**, în **"Dacia"**, N.S., 9, 1965, p. 463-467.

41. **"Muzeul de istorie a Moldovei"**, București, 1966, 95 p. (în colaborare cu M. Petrescu -Dâmbovița).

42. **"Descoperiri arheologice la Mănăstirea Putna"**, în **MMS**, 1966, 7-8, p. 540-542.

43. **"Contribuția cercetărilor arheologice la istoricul mănăstirii Putna"**, în **"Rev.**

Muz.”, 6, 1966, p. 489-493.

44. A. Molnar, *“Husovo misto v evropské refermace”*, în *MMS*, 43, 1967, 3-4, p. 318-319 (recenzie).

45. *“Cetatea de scaun a Sucevei”*, București, 1967, ed. a II-a, 70 p. (în colaborare cu M.D. Matei).

46. *“Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Curtea Domnească din Iași”*, în *“Rev. Muz.”*, 4, p. 552-554 (în colaborare cu Eug. Neamțu și M. Dinu).

47. *“Săpăturile arheologice de la Curtea Domnească din Iași”*, în *“Arh. Mold.”*, 5, 1967, p. 169-285 (în colaborare cu Eug. Neamțu și M. Dinu).

48. *“Stema cu pisanie de pe turnul clopotniță al mănăstirii <<Treii Ierarhi>> din Iași”*, în *“Romanoslavica”*, 15, 1967, p. 255-257 + 3 figuri în afara textului.

49. *“Ceramica otomană descoperită la Iași”*, în *SCIV*, 19, 1968, 1, p. 159-168.

50. *“Din activitatea lui Ion Ionescu de la Brad la Secția agronomică a Societății de medici și naturaliști”*, în vol. *“Omăgiu lui Ion Ionescu de la Brad. Aniversarea a 150 de ani de la naștere”*, Bacău, 1968, p. 139-145 (în colaborare cu Vl. Gheorghiu).

51. *“Ion Ionescu de la Brad și unele probleme din domeniul agriculturii din Moldova în anii 1840-1855”*, în vol. *“Omăgiu lui Ion Ionescu de la Brad. Aniversarea a 150 de ani de la naștere”*, Bacău, 1968, p. 203-208.

52. *“Din activitatea publicistică a lui Ion Ionescu de la Brad la periodicele ieșene în prima jumătate a secolului al XIX-lea”*, în vol. *“Omăgiu lui Ion Ionescu de la Brad. Aniversarea a 150 de ani de la naștere”*, Bacău, 1968, p. 105-113 (în colaborare cu Th. Ville).

53. *“Curtea Domnească”*, în *“Șantierul arheologic Suceava”*, în *“Materiale”*, 9, 1968, p. 382-387 (în colaborare cu T. Martinovici).

54. *“Date noi despre cultura materială urbană din Moldova”*, în *“Rev. Muz.”*, 6, 1969, 2, p. 111-113.

55. *“Români, bulgari, ruși și bizantini la Dunărea de Jos la sfârșitul secolului al X-lea”*, în *“Mem. Antiq.”*, 1, 1969, p. 207-213.

56. *“Documente inedite referitoare la Ion Ionescu de la Brad”*, în *“Mem. Antiq.”*, 1, 1969, p. 381-388.

57. *“Cercetări de arheologie medievală privind epoca lui Ștefan cel Mare”*, în *“St. Mat. Suceava”*, 1, 1969, p. 77-86.

58. *“Cercetări arheologice privind unele curți domnești și cetăți medievale din România”*, în *“SAI”*, 13, 1969, p. 67-78.

59. Eugenia Zaharia, *“Săpăturile de la Dridu”*, în *RRH*, 8, 1969, 6, p. 1025-1048 (recenzie).

60. *“Tatiana S. Passek”*, în *“Arh. Mold.”*, 6, 1969, p. 339-340 (necrolog.).

61. *“Iași. Călătorie prin secole”*, în *“Magazin istoric”*, 4, 1970, 2(35), p. 64-69.

62. *“Iașul până în secolul al XVII-lea. Contribuții arheologice la problema genezei și dezvoltării orașelor feudale din Moldova, Rezumatul tezei de doctorat”*, Cluj, 1970, 19 p.

63. *“V. Maciaradze, Besichi na diplomatičeskoj arene”*, în *AILAI*, 7, 1970, p. 418-419 (recenzie).

64. *“Les villes de Moldavie au XVIe siècle à la lumière des sources plus anciennes”*, în *RRH*, 9, 1970, an. IX, 5, p. 837-853.

65. *“Săpăturile de salvare de la Tomești”*, în *“Materiale”*, 9, 1970, p. 407-413.

66. *"Curtea Domnească"*, în *"Șantierul arheologic Suceava"*, în *"Materiale"*, 9, 1970, p. 382-387 (în colaborare cu T. Martinovici).
67. *"La résidence princière de la Iassy"*, în *"Dacia"*, N.S., 14, 1970, p. 335-388 (în colaborare cu Eug. Neamțu și T. Martinovici).
68. *"Iași până la secolul al XVII-lea în lumina datelor arheologice"*, în *"C.I."*, S.N., 1, 1970, p. 91-108.
69. *"Așezarea din secolul al XIV-lea de la Iași"*, în *"Aluta, Sf. Gheorghe"*, 2, 1970, p. 119-130.
70. *"Fortificațiile medievale din Moldova"*, în *"Mem. Antiq"*, 2, 1970, p. 403-416.
71. *"Noi documente inedite referitoare la Ion Ionescu de la Brad"*, în *"Mem. Antiq"*, 2, 1970, p. 533-537 + 6 planșe în afara textului.
72. *"Știri noi referitoare la învățământul agricol la Academia Mihăileană"*, în *"Carpica"*, Bacău, IV, 1971, p. 357-361 (în colaborare cu Vl. Gheorghiu).
73. *"Eugenia Zaharia. Săpăturile de la Dridu"*, în *"Carpica"*, Bacău, 1971, p. 441-445 (recenzie).
74. *"Rumyny, russkie, bolgary i vizantiicy na nižnem Dunaje v konce X veka"*, în *"Actes du VIIe Congrès International des sciences Préhistoriques et Protohistoriques, Prague"*, 21-27 Août, 1966, 2 Praha, 1971, p. 1121-1123.
75. *"Ion Ionescu de la Brad - profesor la Academia Mihăileană"*, în vol. *"In memoriam Ion Ionescu de la Brad (1818-1891)"*, București, 1971, p. 225-239 (în colaborare cu Vl. Gheorghiu).
76. *"Instrucțiunile unui moșier către vătaful său (1837)"*, în *"Studii"*, 23, 1972, 3, p. 573-581.
77. *"Începuturile vieții urbane la Iași"*, în *"Carpica"*, Bacău, 1972, p. 169-180.
78. *"E. Rikman, I. Rafalovici și I. Hâncu, Očerki istorii kul'tury Moldavii XI-XIV vekov"*, în *"Carpica"*, Bacău, 1972, p. 288-291 (recenzie).
79. *"Fortificațiile medievale în România"*, în *"SCȘ"*, Institutul Pedagogic de 3 ani din Bacău, 1972, 47-57.
80. *"Noi documente inedite referitoare la activitatea didactică a lui Ion Ionescu de la Brad"*, în *"SCȘ"*, Institutul pedagogic de 3 ani din Bacău, Bacău, 1973, p. 189-197.
81. *"Cercetările din ultimii 25 de ani din domeniul fortificațiilor medievale și a orașului medieval din Moldova"*, în *CIF*, Bacău, 1973, p. 61-72.
82. *"Noi precizări în legătură cu numele orașului Iași"*, în *AIIAI*, 10, 1973, p. 93-98.
83. *"Săpăturile de salvare de la Huși, jud. Vaslui (1964)"*, în *"Materiale"*, 10, 1973, p. 275-2870 (în colaborare cu Eug. Neamțu).
84. *"Dimitrie Cantemir și unele probleme de istorie universală"*, în *SCȘ*, Seria istorie-filologie, Institutul pedagogic de 3 ani din Bacău, Bacău, 1974, p. 23-29.
85. *"Preocupări ale ocârmuirii Moldovei în domeniul agriculturii în perioada Regulamentară"*, în *"Carpica"*, Bacău, 6, 1973-1974, p. 115-120.
86. *"Curtea Domnească din Iași"*, în *"Carpica"*, Bacău, 7, 1975, p. 157-164.
87. *"Epoca lui Ștefan cel Mare, oglindită de recente descoperiri arheologice"*, în vol. *"Vaslui. Ștefan cel Mare 1475"*, Vaslui, 1975, p. 38-47.

88. **"Probleme referitoare la cultura urbană medievală din secolele XV-XVII din Moldova"**, în *"Carpica"*, Bacău, 10, 1978, p. 253-265 + 4 figuri în afara textului.
89. **"În legătură cu datarea descoperirilor sarmatice de la Vaslui"**, în *"Carpica"*, 11, Bacău, 1979, p. 165-169.
90. **"Aspecte occidentale ale civilizației moldovenești în epoca lui Ștefan cel Mare"**, în *AIIAI*, 16, 1979, p. 151-154.
91. **"D. Gh. Theodor, Teritoriul est-carpatic în veavurile V-XI"**, în *AIIAI*, 16, 1979, p. 566-573 (recenzie).
92. **"E.P. Naumov, K. istorii letopisnogo "Spiska russkich gorodov dal'nych bližnich"**, în *AIIAI*, 16, 1979, p. 573-576, (recenzie).
93. **"Sovetskaja istoriografija Kievskoj Rusi"**, în *AIIAI*, 16, 1979, p. 576-579 (recenzie).
94. **"În legătură cu unele descoperiri de obiecte medievale din județul Botoșani"**, în *"Hierasus"*, 1, 1979, p. 257-263 (în colaborare cu E. Marinescu).
95. **"Mărturii arheologice privind continuitatea de locuire pe meleagurile vasluiene"**, în *"Acta M.M."*, 1, 1979, p. 9-18.
96. **"Șantierul arheologic de la Vaslui. Principalele rezultate ale săpăturilor din anii 1976-1977"**, în *"Acta M.M."*, 1, 1979, p. 101-118 (în colaborare cu I. Bauman, M. Istrati, R. Maxim -Alaiba, R. Popescu).
97. **"Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Vaslui - Curțile Domnești din anul 1978"**, în *Acta M.M.*, 1, 1979, p. 119-128.
98. **"Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Vaslui-Curțile Domnești din anul 1978"**, în *"Materiale"*, Oradea, 1979, p. 349-351 (în colaborare cu R. Popescu).
99. **"Cercetările arheologice de pe teritoriul orașului Iași în anii 1961-1967"**, în *"Arh. Mold."*, 9, 1980, p. 103-119 (în colaborare cu Eug. Neamțu și S. Cheptea).
100. **"Vaslui - reședință domnească în secolele XV-XVI"**, în *AIIAI*, 17, 1980, p. 585-595 (în colaborare cu R. Popescu).
101. **"P.F. Parasca, Iz istorii rannych moldavsko-russkich svjazej (80 gg. XIV veka)"**, în *AIIAI*, 17, 1980, p. 728-730 (recenzie).
102. **"R. Popa, M. Mărgineamnu - Cârstoiu, Mărturii de civilizație românească"**, în *AIIAI*, 17, 1980, p. 730-734 (recenzie).
103. **"Archeologičeskoe issledovanie Novgoroda, red. Kolcin și Janin"**, în *AIIAI*, 17, 1980, p. 848-851 (recenzie).
104. **"Pictura murală medievală descoperită la Vaslui"**, în *MMS*, 56, 1980, 6-8, p. 625-628 + 6 fig. (în colaborare cu R. Maxim - Alaiba).
105. **"Nicolae Iorga - Cursurile de vară de la Vălenii de Munte"**, în *"Hierasus"*, Anuar 79, 1982, p. 370-373.
106. **"Cercetările arheologice de la Vaslui - Curțile Domnești"**, în *"Materiale"*, Tulcea, 1980, p. 558-565 (în colaborare cu R. Popescu).
107. **"Curtea Domnească din Iași în secolele XV-XVII - reședință voievodală"**, în *AIIAI*, 18, 1981, p. 543-549.
108. **"Profesorul Alexandru Boldur la 95 ani"**, în *AIIAI*, 18, 1981, p. 853-855.
109. **"Eugenia Neamțu"**, în *AIIAI*, 18, 1981, p. 865-866 (necrolog.).
110. **"Cuptoare de ars piatra pentru var din prima jumătate a secolului al**

XV-lea", în *"SCICPR"*, 1, Sibiu, 1981, p. 263-266.

111. *"Rezultatele săpăturilor arheologice de la Curtea Domnească din anul 1979"*, în *Acta M.M.*, 2, 1981-1982, p. 197-205 (în colaborare cu R. Popescu).

112. *"Dimitrie Onciu și unele probleme de istorie universală"*, în *"Acta M.M.*, 2, 1981-1982, p. 525-529.

113. *"Muzeul de istorie a Moldovei la a 65-a aniversare"*, în *Acta M.M.*, 2, 1981-1982, p. 323-325.

114. *"Curtea Domnească de la Vaslui din vremea lui Ștefan cel Mare"*, în *"M.N."*, 6, 1982, p. 155-166 (în colaborare cu R. Popescu).

115. *"În legătură cu o lucrare inedită atribuită lui Dimitrie Cantemir"*, în *"M.N."*, 6, 1982, p. 167-170.

116. *"Contribuția lui Ilie Mînea la cunoașterea vechilor letopisește moldovenesti"*, în *AIIAI*, 19, 1982, p. 495-498.

117. *"Marian Biskup (Polonia), Jan Dlugosz- istoric al Poloniei și al țărilor din Europa Centrală și Răsăriteană"*, în *"Lucrările celui de al XV-lea Congres Internațional de Științe istorice din 1980 de la București"*, în *"Actes"*, IV/1, București, 1982, p. 621-622 (intervenție).

118. *"E.M. Zagoarulskij, Voznikovenie Minska"*, în *AIIAI*, 20, 1983, p. 489-490 (recenzie), (în colaborare cu R. Popovici).

119. *"Hierasus - Anuar '79"*, în *AIIAI*, 20, 1983, p. 579-581, (recenzie).

120. *"Alexandru V. Boldur"*, în *AIIAI*, 20, 1983, p. 635-637 (necrolog.)

121. *"Intervention on professor R. Clogg's communication 'The Vlachs in Macedonia: some British perspectives'"*, în vol. *"Anglo-Romanian Relations after 1821"*, Sup. *AIIAI*, 4, 1983, p. 257-258.

122. *"Aspecte ale relațiilor daco-sarmatice"*, în *SAA*, 1, 1983, p. 190-193.

123. *"Descoperiri traco-geto-dacice de la Vaslui"*, în *C.I.*, 12-13, 1981-1982, p. 117-126.

124. *"Principalele rezultate ale săpăturilor de la Curtea Domnească din Vaslui"*, în *"Materiale"*, București, 1983, p. 504-507 (în colaborare cu R. Popescu).

125. *"Rolul Sucevei în desfășurarea unor evenimente internaționale între anii 1385 și 1387"*, în *St. Mat. Suceava*, 10, 1983, p. 229-234.

126. *"Particularități ale feudalizării societății europene în secolele IX-XI"*, în *AIIAI*, 21, 1984, p. 473-484.

127. *"Tipologia feudalismului european și rolul obștilor agrare în procesul de feudalizare"*, în *Hierasus*, 3, 1982 (1984), p. 270-278.

128. *"O genezise rumynskogo srednevekovogo goroda: modl' Jass"*, în *AIIAI*, 22/1, 1985, p. 17-28.

129. *"Srednie Veka, vol. 44/1981 și 45/1982"*, în *AIIAI*, 22/2, 1985, p. 975-976 (recenzie).

130. *"Unele probleme referitoare la feudalismul de contact și cultura medievală din Moldova în secolul al XV-lea"*, în *"Mem. Antiq."*, 9-11 (1977-1979), 1985, p. 283-289.

131. *"Ghenuță Coman (1914-1981)"*, în *Arh. Mold.*, 10, p. 132-133 (necrolog.).

132. *"Iașii până la mijlocul secolului al XVIII-lea. Geneză și evoluție"*, Iași, 1986.

133. *"Despre geneza orașului medieval românesc: modelul Iașilor"*, în *St. Mat.*

Suceava, 11-12, 1984-1985 (1985), p. 137-145. Același articol și în culegerea *Aspecte ale civilizației românești în secolele XIII-XVII*, Suceava, 1986, p. 54-61.

134. "*Paul Nicorescu (1890-1946)*", în *"Buletinul bianual - Universitatea 'Alexandru Ioan Cuza'"*, Iași, ianuarie-iunie, 1986, p. 26-27.

135. "*Alexandru Boldur (1886-1982)*", în *"Buletinul bianual - Universitatea <<Al. I. Cuza>>"*, Iași, ianuarie - iunie, 1986, p. 28-30.

136. "*Probleme de istorie comparată. Concepția lui N. Pavlov Solvanski în problema feudalismului rus și reflectarea lui în istoriografia românească*", în *AIIAI*, 23/2, Iași, 1986, p. 699-706.

137. "*P.P. Byrnea, Moldavskij srednevekovyj gorod v Dnestrovcsko - Prutskom meždurecie (XV - načalo XVI veka)*", în *AIIAI*, 23/2, Iași, 1986, p. 954-957 (recenzie) (în colaborare cu R. Popovici).

138. "*Cărțile Moldovei Sovietice, 1970-1975*", în *AIIAI*, 23/2, Iași, 1986, p. 1001-1002 (notă bibliografică).

139. "*Istoričeskie Zapiski, 107 și 108*", în *AIIAI*, 23/2, Iași, 1986, p. 1128-1129 (recenzie).

140. "*Srednie Veka 46, 1982*", în *AIIAI*, 23/2, Iași, 1986, p. 1131-1132 (recenzie).

141. "*Eneolit SSSR, Moscova, 1982*", în *Arh Mold.*, 11, 1987, p. 269-271 (recenzie) (în colaborare cu N. Ursulescu).

142. "*Unele probleme privind istoria comerțului românesc în concepția lui N. Iorga*", în *Hierasus*, 7, Botoșani, 1986, p. 131-140.

143. "*Contribuții la problema proprietății funciare în Moldova*", în *"Mem. Antiq"*, 12-14, 1980-1982, 1986, p. 165-170.

144. "*Documente inedite de la Ion Ionescu de la Brad*", în *AIIAI*, 24/1, Iași, 1987, p. 399-410 (în colaborare cu G. Bădărașu).

145. "*Archeologičeskie izučenija pamjatnikov 6-15 vekov v Cechii 1975-1985 godov, Praha, 1985*", în *AIIAI*, 24/1, Iași, 1987, p. 535-538 (recenzie) (în colaboare cu R. Popovici).

146. "*Însemnări despre o istorie a românilor într-o sinteză apărută în limba rusă în 1859*", în vol. *"Românii în istoria universală"*, 2/1, Iași, 1987, p. 721-729.

147. "*Șantierul arheologic Vaslui. Principalele rezultate ale săpăturilor din anii 1980-1981 de la Curtea Domnească*", în *Acta M.M.*, 5-6, Vaslui, 1983-1984 (1987), p. 213-222 (în colaborare cu R. Popescu).

148. "*D. Gh. Teodor. Continuitatea populației autohtone la est de Carpați în secolele VI-XI e.n. Așezările din secolele VI-XI e.n. de la Dodești - Vaslui*", în *Acta M.M.*, 5-6, Vaslui, 1983-1984 (1987), p. 529-530 (recenzie).

149. "*I. Ceaușescu, Fl. Constantiniu, M. Ionescu, 200 de zile mai devreme. Rolul României în scurtarea celui de al doilea război mondial*", în *Acta M.M.*, 5-6, Vaslui, 1983-1984 (1987), p. 555-556 (recenzie).

150. "*Din istoricul relațiilor româno-ruse la începutul secolului XIX*", în vol. *"Românii în istoria universală"*, 3/1, Iași, 1988, p. 447-452.

151. "*M. Petrescu-Dîmbăvița, D. Gh. Teodor, Sisteme de fortificații medievale timpurii la est de Carpați. Așezarea de la Fundu Herței (jud. Botoșani)*", în *"Buletinul Academiei de Științe Sociale și Politice, Referate și recenzii"*, 1, București, 1988, p. 13-19 (recenzie).

152. *"Evocări din anii studenției: Profesorul Gheorghe Brătianu"*, în vol. *"Confluente istoriografice românești și europene"*, Iași, 1988, p. 503-509.
153. *"Probleme juridice și legislative în proiectul de Constituție românească din 1822 din Moldova"*, în *Dike, Buletin al Seminarului de logică și filozofia dreptului*, 2, 1988, 2., Iași.
154. *"Vaslui - reședință domnească și capitală. 550 de ani de la atestarea documentară (1435-1985)"*, în *Acta M.M.*, 7-8, Vaslui, 1985-1986 (1989), p. 391-396 (în colaborare cu R. Popescu și R. Popovici).
155. *"Alexandru Odobescu și unele probleme de istoria artei medievale românești"*, în *Acta M.M.*, 7-8 Vaslui, 1985-1986 (1989), p. 391-396 (în colaborare cu I. Olaru).
156. *"Nicolae (Milescu) Spătarul - descoperitorul Siberiei. Cu prilejul aniversării a 350 de ani de naștere (1636-1986)"*, în *Acta M.M.*, 7-8, Vaslui, 1985-1986 (1989), p. 539-540.
157. *"Gh. F. Cebotarenko, Sorokskaja krepost' - pamjatnik stariny"*, în *Acta M.M.*, 7-8, Vaslui, 1985-1986 (1989), p. 518-519 (recenzie).
158. *"Gh. F. Bogaci, Alte pagini de istoriografie literară"*, în *Acta M.M.*, 7-8 Vaslui, 1985-1986 (1989), p. 523-524 (recenzie).
159. *"Originea numelui orașului Iași"*, în *"Buletinul Asociației Oamenilor de știință din România, Filiala Iași"*, 1, 1990, 1-3, Iași, p. 11-14.
160. *"Curtea Domnească din Iași"*, în *RMM-MIA*, 59, 1990, 2, p. 12-26 (în colaborarea cu S. Cheptea).
161. *"À propos des fortifications médiévales de Moldavie"*, în *"Arh. Mold."*, 14, 1991, p. 147-152.
162. *"Srednevekovye pamjatniki Dnestrovsko - Prutskogo meždurečja"*, în *"Arh. Mold."*, 14, 1991, p. 171-172 (recenzie) (în colaborare cu R. Popovici).
163. *"Nicolae Titulescu - diplomatul model"*, în *Acta M.M.*, 9-11 1987-1989 (1993), p. 9-13.
164. *"Șantierul arheologic de la Vaslui. Principalele rezultate ale săpăturilor de la Curțile Domnești din anul 1987"*, în *Acta M.M.*, 9-11, 1987-1989 (1993), p. 71-80 (în colaborare cu R. Maxim - Alaiba).
165. *"Unele aspecte proprii privind geneza burgheziei române"*, în *Acta M.N.*, 9-11, 1987-1989 (1993), p. 163-194.
166. *"Profesorul Traian Cantemir la 80 de ani"*, în *Acta M.M.*, 9-11, 1987-1989 (1993), p. 347-354 (în colaborare cu C. Popescu).
167. *"Biserica Sf. Ioan din Vaslui - prima biserică orășanească înălțată de Ștefan cel Mare"*, în *"Analele Brăilei"*, 1, 1993, 1, p. 473-482 (în colaborare cu A.M. Zup și I. Olaru).
168. *"K voprosu o genezise i tipologii srednevekovykh gorodov va vostoce ot Karpat"*, în *"Actes du XX e Congrès International des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques, Bratislava"*, 1-7 septembre, 4, Bratislava, 1993, p. 191-194.
169. *"Considerații privind geneza orașelor medievale din Moldova în lumina urbanizării localității Vaslui"*, în *"Historia urbana"*, II, 1994, 1, p. 19-22.
170. *"Din problematica genezei orașelor medievale românești la est de Carpați. Modele"*, în *Arh. Mold.*, XVIII, 1995, p. 207-212.